

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

Förslag till nya föreskrifter om honung och bagerihonung

1. Sammanfattning

Med anledning av ny EU-lagstiftning föreslår Livsmedelsverket nya föreskrifter om honung och bagerihonung. En utgångspunkt för de föreskrifter som föreslås är att, så långt som möjligt, skapa enkla och tydliga regler för företagen samtidigt som hänsyn tagits till konsumenternas intressen och behovet av att stävja fusket med honung.

I förhållande till nu gällande föreskrifter föreslås bland annat:

- att ursprunget för all honung som ingår i en honungsblandning ska anges,
- att särskilda regler införs för hur ursprungsland ska anges på förpackningar med en nettokvantitet om mindre än 30 gram,
- att möjligheten till filtrering av honung (silad honung) tas bort och att honung som behandlats så enbart får säljas som bagerihonung.

De nya föreskrifterna ska beslutas senast den 14 december 2025 och tillämpas från och med den 14 juni 2026. Produkter som släpps ut på marknaden eller märks före den 14 juni 2026 i enlighet med äldre bestämmelser får fortsätta att saluföras till dess att lagren tömts.

2. Beskrivning av problemet och vilken förändring

Livsmedelsverket eftersträvar

Rådets direktiv 2001/110/EG om honung är ett av de så kallade frukostdirektiven. Frukostdirektiven är sju direktiv som innehåller regler om sammansättning, beteckning, märkning och presentation av vissa livsmedel i syfte att skydda konsumenternas intressen och säkerställa den fria rörligheten för dessa produkter

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

på den inre marknaden.¹ Några av dessa direktiv har nu ändrats, däribland direktiv 2001/110/EG.²

Av ändringsdirektivet framgår att det är lämpligt att se över reglerna för ursprungsmärkning av honung eftersom konsumenterna har visat ett särskilt intresse för det geografiska ursprunget för honung och bör kunna göra välgrundade val i enlighet med från jord till bord-strategin samt för att bevara en väl fungerande inre marknad i hela unionen.

Enligt nuvarande regler får honung med ursprung i flera länder märkas med ”blandning av EU-honung”, ”blandning av icke-EU-honung” och ”blandning av EU-honung och icke-EU-honung”. Av ändringsdirektivet framgår att de regler som medlemsstaterna tidigare har antagit riskerar att ha vilselett konsumenterna och ha hindrat den inre marknadens funktion. Som huvudregel bör därför uppställas krav på att ursprungslandet eller ursprungsländerna ska anges på etiketten i fallande ordning tillsammans med varje ursprungs procentandel.

När det gäller blandningar av honung från olika länder ska en tolerans om 5 %, beräknad på aktörens spårbarhetsdokumentation, gälla för varje enskild andel i blandningen. Medlemsstaterna får dock för honung som enbart säljs på den egna marknaden och som består av honung från fler än fyra ursprungsländer, föreskriva att procentandel enbart behöver anges för de fyra största ursprungsländerna.

Mot bakgrund av den mindre storleken på förpackningar som innehåller högst 30 gram honung och de tekniska svårigheter som detta medför, är det lämpligt att, när det gäller honungsblandningar, föreskriva att en standardiserad och internationellt känd kod kan användas i stället för ursprungsländernas fullständiga namn, nämligen den internationella standarden ISO 3166, som definierar internationellt erkända bokstavskoder för att hänvisa till länder.

Ändringsdirektivet innehåller också regler som syftar till att begränsa möjligheterna till fusk med honung, vilket är ett omfattande problem. Vissa

¹ Regeringskansliets faktapromemoria 2022/23:FPM88 Ändring av de s.k. frukostdirektiven om honung, sylt och gelé, fruktjuice och hållbarhetsbehandlad mjölk.

² Direktiven om honung, fruktjuice, sylt, gelé, marmelad samt sötad kastanjepuré och vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk, se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1438 om ändring av rådets direktiv 2001/110/EG om honung, 2001/112/EG om fruktjuice och vissa liknande produkter avsedda som livsmedel, 2001/113/EG om sylt, gelé och marmelad samt sötad kastanjepuré avsedda som livsmedel och 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

värmebehandlingar kan leda till att honungens beståndsdelar, särskilt enzymer, bryts ned. Pollen kan också avlägsnas i betydande utsträckning, vilket försvårar kontroll av honungens geografiska ursprung. Möjligheten till filtrering av honung (silad honung) föreslås därför tas bort. Honung som behandlas på det sättet kommer endast få säljas som bagerihonung.

Slutligen anges i direktiv 2024/1438/EU att kommissionen senast den 14 juni 2028 ska anta genomförandeakter för att fastställa metoder för analys för att upptäcka förfalskad honung. Det arbetet har påbörjats. Till dess att de relevanta rättsakterna har antagits ska medlemsstaterna alltid, när så är möjligt, använda internationellt godkända validerade analysmetoder, såsom de analysmetoder som godkänts av Codex Alimentarius, för att verifiera efterlevnaden av det direktivet.

För att säkerställa god affärssed och skydda konsumenternas intressen får kommissionen även anta delegerade akter för att komplettera direktivet. Dessa delegerade akter ska bland annat handla om kriterier för sammansättningen, kriterier för att säkerställa och kontrollera att pollen inte avlägsnats, den lägsta pollenhalten i bagerihonung samt metoder och kriterier för att fastställa den plats där honungen skördats. Vissa av dessa delegerade akter ska vara antagna senast den 14 juni 2029.

Medlemsstaterna ska genomföra ändringarna i direktivet i nationell lagstiftning senast den 14 december 2025. Enligt artikel 6 i direktiv 2024/1438/EU ska bestämmelserna tillämpas från och med den 14 juni 2026.

3. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas

Sverige är som medlem i EU skyldig att genomföra EU-direktiv i nationell lagstiftning. Om de nationella bestämmelserna inte uppdateras innebär det att Sverige åsidosätter EU-rätten. En utebliven åtgärd skulle också innebära att det önskade syftet inte uppnås, det vill säga att konsumenterna kan göra upplysta val avseende ursprunget av honung och minska möjligheterna till fusk med honung.

4. Möjliga alternativ för att uppnå förändringen

4.1. Alternativ A, direktivet införs enligt huvudregeln

Att ändra föreskrifterna enligt huvudregeln i ändringsdirektiv innebär bland annat att det blir krav på att ange ursprung för all honung som ingår i en honungsblandning. Tanken är att göra det tydligare för konsumenterna var

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

honungen kommer ifrån. Att konsumenterna ska kunna göra ett medvetet val är i förlängningen tänkt att underlätta för svenska och europeiska honungsproducenter att sälja sin honung.

Ändringen innebär att företagen kommer att behöva ändra sin märkning på honungsblandningar utifrån från vilket land som honungen köpts in, så att etiketten på varje burk motsvarar innehållet. Sverige har bara någon enstaka större honungsanläggning som köper in och blandar honung. Direktimporten av honung till Sverige från tredjeländ är också liten.

Ska honungen säljas till andra medlemsstater måste alla länders honung i procentandel skrivas ut, eftersom det eventuella undantaget endast avser honung som enbart säljs på den egna marknaden. Att följa direktivets huvudregel underlättar således handeln inom EU.

Honung är ett av de livsmedel som är föremål för omfattande fusk och de nya honungsföreskrifterna är menade att vara en del i att försöka stävja honungsfusk. Att livsmedelsföretagen i märkningen ska ange andel honung från respektive land i procentandel ger konsumenterna möjlighet till fullständig information för att kunna fatta ett beslut om de vill köpa honungen eller inte.

4.2. Alternativ B, undantaget avseende ursprungsmärkning införs

Det undantag som är möjligt för Sverige att införa innebär att företag som saluför honungsblandningar som består av honung från fler än fyra ursprungsländer och där de fyra största andelarna utgör mer än 50 %, endast behöver ange ingående procent för de fyra största andelarna. Om undantaget införs kommer det framgå från vilka länder honungen i blandningen kommer men det framgår inte hur mycket av honungen, bortsett från de fyra största andelarna, som kommer från respektive land.

Tanken med undantaget är att det ska vara lättare för företag som blandar honung med olika ursprung att inte behöva ange ingående procent för fler än de fyra största andelarna. Således blir det mer flexibelt att kunna ändra innehållet utan att behöva ändra märkningen på produkterna.

Kraven på spårbarhet för honung i honungsblandningar påverkas inte av om undantaget införs eller inte. Företagare ska alltid ha full spårbarhet, ett steg framåt

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

och ett steg bakåt i kedjan, när det gäller vilken honung som ingår i vilka blandningar, kopplat till batchnummer.

Undantaget är inte helt lätt att förstå för kontrollmyndigheter, företag eller konsumenter. Det kommer därför att krävas viss vägledning och stöd till företag och kontrollmyndigheter om undantaget införs.

5. Livsmedelsverkets förslag

Livsmedelsverket föreslår att nuvarande föreskrifter LIVSFS 2003:10 ses över i sin helhet, och därmed upphävs och ersätts av nya föreskrifter. De ändringar i sak som föreslås nedan följer av de beslutade ändringarna i direktiv 2001/110/EG. I övrigt har föreskrifterna endast setts över språkligt och strukturellt. Rubriker har införts för att underlätta för läsaren.

Livsmedelsverket föreslår således att inte införa undantaget om att företag som saluför honungsblandningar som består av honung från fler än fyra ursprungsländer och där de fyra största andelarna utgör mer än 50 %, endast behöver ange ingående procent för de fyra största andelarna, se alternativ A ovan.

Som framgår av redovisningen under avsnitt 4 skulle endast ett fåtal leverantörer omfattas av ett sådant undantag. Vid handel med annat EU-land skulle uppgifterna ändå behöva finnas med, och kravet på spårbarhet kvarstår oavsett. De eventuella förenklingar som alternativ B skulle medföra bedöms därför vara så begränsade att det inte är motiverat att införa undantaget. Vid Livsmedelsverkets bedömning har hänsyn också tagits till det omfattande fusk som förekommer med honung och konsumenternas intresse av att få veta var honungen skördats.

Livsmedelsverket föreslår därför att bestämmelsen om ursprungsmärkning ska innehålla regler om att det ursprungsland där honungen har skördats ska anges på etiketten. Om honungen har sitt ursprung i mer än ett land ska de ursprungsländer där honungen har skördats anges på etiketten i det huvudsakliga synfältet, i fallande ordning efter deras andel av vikten, tillsammans med den procentandel som varje ursprungsland representerar. En tolerans på 5 % ska tillåtas för varje enskild andel i blandningen, beräknad på grundval av aktörens spårbarhetsdokumentation.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

Därutöver föreslår Livsmedelsverket att

- särskilda regler ska införas för hur ursprungsland ska anges på förpackningar med en nettokvantitetsmärkning om mindre än 30 gram, och
- att möjligheten till filtrering av honung (silad honung) tas bort och att honung som behandlats på detta sätt enbart får säljas som bagerihonung.

1 §

Paragrafen motsvarar 1 § LIVSFS 2003:10. I paragrafen har dock även begreppet bagerihonung lagts till.

2 §

Paragrafen motsvarar 3 § LIVSFS 2003:10.

3 §

I paragrafen finns en hänvisning till bilaga 1 och de definitioner som finns där. Paragrafen motsvarar delvis 2 § LIVSFS 2003:10.

4 §

Paragrafen fastställer att de beteckningar som anges i bilaga 1 utgör föreskrivna beteckningar i enlighet med förordning (EU) nr 1169/2011. Paragrafen motsvarar delvis 2 § LIVSFS 2003:10.

5 §

Paragrafen anger vilka beteckningar som får ersättas med enbart uttrycket ”honung” och vilka uppgifter som de får åtföljas av. Paragrafen motsvarar 4 och 6 §§ LIVSFS 2003:10.

6 §

I paragrafen finns en hänvisning till bilaga 2 och de kriterier som finns för honungens sammansättning som finns där. Paragrafen motsvarar 6 § LIVSFS 2003:10.

7 §

I paragrafen finns en bestämmelse om att pollen är en naturlig och specifik beståndsdel i honung och således inte är en ingrediens som avses i förordning (EU) nr 1169/2011. Paragrafen motsvarar stycke 2 i p. 1 i bilaga 1 till LIVSFS 2003:10.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

8 §

Paragrafen beskriver hur sammansatta livsmedel där bagerihonung ingår får betecknas samt vad som ska stå i ingrediensförteckningen. Paragrafen motsvarar 7 § LIVSFS 2003:10.

9 §

Paragrafen reglerar hur förpackningar med bagerihonung ska märkas. Paragrafen motsvarar 9 § LIVSFS 2003:10.

10 §

I paragrafen anges hur ursprungsland ska anges på etiketten och hur märkningen ska göras vid flera ursprungsländer. Paragrafen ersätter 8 § LIVSFS 2003:10.

11 §

Paragrafen anger hur ursprungsland eller ursprungsländer ska anges på små förpackningar. Paragrafen är ny.

Bilaga 1

Bilagan motsvarar bilaga 1 till LIVSFS 2003:10. I bilagan har huvudsorten filtrerad honung (silad honung) tagits bort. Det framgår i stället i punkt 3 i bilagan att honung som behandlats på sådant sätt endast får säljas som bagerihonung. I övrigt har endast vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Bilaga 2

Bilagan motsvarar bilaga 2 till LIVSFS 2003:10. Endast vissa språkliga och redaktionella ändringar har gjorts.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

De nya föreskrifterna ska beslutas senast den 14 december 2025 och tillämpas från och med den 14 juni 2026. Produkter som släpps ut på marknaden eller märks före den 14 juni 2026 i enlighet med äldre bestämmelser får dock fortsätta att saluföras till dess att lagren tömts.

Genom föreskrifterna upphävs Livsmedelsverket föreskrifter (LIVSFS 2003:10) om honung.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

6. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

Föreskrifterna beslutas med stöd av 6 och 7 §§ livsmedelsförordningen (2006:813).

7. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Förslaget innebär ett genomförande av EU-bestämmelser i svensk rätt. Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Förslaget utgör ett strikt genomförande av EU-rätten varför Livsmedelsverket bedömer att förslaget inte är anmälningsskyldigt enligt förordning (1994:2029) om tekniska regler.

Förslaget innehåller inte några förändrade krav på tjänsteverksamhet. Livsmedelsverket bedömer därför att förslaget inte är anmälningsskyldigt enligt förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

8. Analys av Livsmedelsverkets förslag

8.1. Vilka berörs av förslaget?

År 2024 fanns det finns närmare 17 000 registrerade biodlare i Sverige enligt Sveriges Biodlares Riksförbund. Dessa företagare säljer främst den honung de själva producerat.

De företag som importerar honung direkt till Sverige är få och andelen direktimporterad honung är därmed liten. Honungen importeras i stället till andra EU-länder där den blandas, tappas och förpackas innan den transporteras till Sverige.

8.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Ändrade regler om märkning av honung med uppgift om ursprungsland i procent kommer att innebära en viss kostnad för detaljhandeln, men denna kostnad kan inte beräknas exakt. Till exempel kommer kostnaden att bero på hur märkningen

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

ser ut, hur många olika ursprungsländer den honung som finns i produkten har och hur företagen tekniskt kan lösa märkningen om de har honung från olika länder i olika batcher. Att räkna ut och därefter ange procentandel av den honung som ingår i en honungsblandning bör dock inte vara särskilt mycket extra arbete med hänsyn till det befintliga kravet på spårbarhet.

Under Livsmedelsverkets föreskriftsarbete har några företag svarat att det kan bli svårt att behöva märka honungen i det huvudsakliga synfältet. Andra företag har dock svarat att det inte kommer att bli ett problem. De har anfört att förslaget kommer att öka tydligheten för företag och konsumenter samt att förslaget är bra då det minskar riskerna för fusk. Även i denna del kommer kostnaderna alltså att variera och det är därför svårt att uppskatta några belopp.

8.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser

Detta förslag har inga konsekvenser för hållbarhet eller krisberedskap och påverkar inte heller digitalisering. Som framgår av avsnitt 2 är önskemålet att det omfattande fusk med honung kan begränsas genom ändringarna och att seriösa aktörer därför får bättre möjligheter att konkurrera på marknaden.

8.3.1. Hållbarhet

Direktiv 2024/1438/EU ingår som en del i kommissionens jord till bord-strategi som syftar till ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem.

8.3.2. Civil beredskap

Förslaget bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan på den civila beredskapen.

8.4. Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Medlemsstaterna ska genomföra ändringarna i direktivet i nationell lagstiftning senast den 14 december 2025. Enligt artikel 6 i direktiv 2024/1438/EU ska bestämmelserna tillämpas från och med den 14 juni 2026. Livsmedelsverket föreslår därför att de nya föreskrifterna träder i kraft vid samma tidpunkt. Genom föreskrifterna upphävs också Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:10) om honung.

Produkter som släpps ut på marknaden eller märks före den 14 juni 2026 i enlighet med direktiv 2001/110/EG får enligt artikel 6 i direktiv 2024/1438/EU fortsätta att saluföras till dess att lagren tömts.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Dick Moberg

2025-10-01

Dnr 2025/02498

I samband med att föreskrifterna beslutas avser Livsmedelsverket att informera om de nya föreskrifterna på myndighetens webbplats samt via andra relevanta informationskanaler, exempelvis företags- och kontrollnyheter. Livsmedelsverket kommer även att uppdatera relevanta informationstexter på myndighetens webbplats.

8.5. Hindrande av långtgående kostnader eller begränsningar utöver vad som är nödvändigt

Vissa företags kostnader för märkning vad gäller honungens respektive ursprungsland med procentandel för samtliga ingående länder skulle kunna minskas om alternativ B i stället genomfördes, se ovan avsnitt 4.2. Men skillnaderna är små och samtliga länder måste ändå anges, även med undantaget, då det är endast själva procentsatserna som inte behöver anges om produkten innehåller fler än fyra olika ursprungsländer. Ett sådant undantag gäller också bara för den honung som säljs inom Sveriges territorium. Skulle honungen säljas till ett annat EU-land måste den i alla fall märkas med procentsats. Undantaget gör det också svårare för konsumenten att kunna se var de exakta andelarna av honungen kommer ifrån och regelverket riskerar att bli otydligare för företagen. Därutöver medför övergångsbestämmelserna en omställningsperiod under vilken företagen kan anpassa sin verksamhet.

9. Påverkan avseende det kommunala självstyret

Förslaget kommer inte att påverka det kommunala självstyret.

10. Utvärdering av föreskrifterna

Livsmedelsverket ser löpande över myndighetens föreskrifter. Någon särskild utvärdering utöver detta bedöms för nu inte som nödvändig. Om skäl uppkommer kan dock en särskild utvärdering och översyn komma att genomföras.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Åsa Lagerstedt Norström, handläggare primärproduktion, Enheten för livsmedelshygien, 018–174320.

Dick Moberg, verksjurist, Enheten för juridik, 018–175315